

Τα ονόματα έχουν τη δική τους... μοναδική ιστορία

Ο κ. Νίκος Ταχινοζλής μου ενεχείρισε (περιποιώντας με ιδιαίτερη τιμή) το βιβλίο του με τον τίτλο «Σερραϊκές Οικογένειες, 10ος αιώνας – 1913». Γνωρίζοντας την πολύχρονη ενασχόληση του συγγραφέα με το συγκεκριμένο αντικείμενο μπορώ να πω, χωρίς τον παραμικρό ενδιασμό, πως η έκδοση αυτού του βιβλίου συνιστά, πραγματικά, έργο ζωής.

Αυτό άλλωστε αποτυπώνεται και στον περιεκτικό πρόλογο του βιβλίου, μέσα από την ανάγνωση του οποίου αντιλαμβάνεται κανείς το μέγεθος της προσπάθειας που κατέβαλε ο συγγραφέας. Μιας προσπάθειας που διέθετε επιμονή και υπομονή, μεθοδικότητα και σοβαρότητα, συνέπεια και υπευθυνότητα, γνώση και κατάρτιση, μα πάνω από όλα πάθος και μεράκι.

Η «περιδιάβαση» αυτού του πολύτιμου βιβλίου προϋποθέτει την προσεκτική ανάγνωση της εισαγωγής, που ακολουθεί τον πρόλογο. Εκεί ο συγγραφέας περιγράφει τη μεθοδολογία (που παραπέμπει ευθέως στη γλωσσολογία), τις αναφορές και τις πηγές του, ενώ παράλληλα επιχειρεί να εξηγήσει, με συνεχείς αναφορές στο ιστορικό παρελθόν της χώρας μας, τους τρόπους και τους λόγους της ονοματοδοσίας (βαπτιστικών μα κυρίως επωνύμων). Οι εξηγήσεις αυτές ξετυλίζουν τις σελίδες ενός μεγάλου γνωστικού κεφαλαίου που παραμένει άγνωστο (παρότι ιδιαίτερα ενδιαφέρον) στους «κοινούς θνητούς». Παράλληλα φωτίζουν με μοναδικό τρόπο πτυχές της τοπικής μας ιστορίας, καθόσον το αντικείμενο αυτής της μελέτης αφορά εξ' ολοκλήρου τα ονόματα των σερραϊκών οικογενειών που ζούσαν στην πόλη στις αρχές του 19ου αιώνα (σημείο αναφοράς και αφετηρίας είναι ο εκλογικός κατάλογος του 1915).

Μέσα από την καταγραφή 1.714 σερραϊκών οικογενειών (στην κύρια και μεγαλύτερη ενότητα του βιβλίου) και την παράθεση σειράς επί μέρους στοιχείων και ονομάτων που αφορούν στο γενεαλογικό δέντρο της καθεμιάς ξεχωριστά, αναδύεται το πολιτισμικό, κοινωνικό, οικονομικό, εθνικό υπόβαθρο της πόλης μας. Καταγράφονται οι σημαντικές πληθυσμιακές μετακινήσεις από τα βαλκάνια και από άλλες περιοχές της Ελλάδας στην πόλη των Σερρών, οι οποίες και δημιουργούν σταδιακά νέα πρότυπα αστικοποίησης που καθορίζουν στάσεις και συμπεριφορές. Περιγράφονται ήθη, δοξασίες και εθνικές αντιλήψεις που διαμορφώνουν καινούργια ιστορικά δεδομένα. Αποτυπώνονται εργασίες και επαγγέλματα της εποχής, πολλά από τα οποία έχουν χαθεί παντελώς. Γενικότερα «αποκρυπτογραφούνται» σελίδες της προσωπικής μας διαδρομής στο χρόνο.

Τα ονόματα εντέλει δεν κουβαλούν μόνον τη δική τους μοναδική ιστορία, αλλά σ' αυτά εγγράφεται κομμάτι της ίδιας της ιστορίας.

Το βιβλίο αυτό είναι μια αληθινή κιβωτός ζωντανής μνήμης στην οποία οφείλει να ανατρέξει ο κάθε Σερραϊός δημότης, μα πρωτίστως οι γηγενείς Σερραίοι των οποίων η ζωή είναι άρρηκτα συνδεδεμένη μ' αυτόν τον πολύπαθο τόπο. Η γνώση άλλωστε του παρελθόντος είναι ο όρος και η προϋπόθεση για να υπάρξουμε στο μέλλον. Και ένα κομμάτι σημαντικό αυτού του παρελθόντος, η άκρη του «νήματος» θα λέγαμε, βρίσκεται αναμφίβολα σ' αυτό το βιβλίο.

Αξίζει πραγματικά να αναζητήσουμε αυτήν ακριβώς την «άκρη του νήματος» και δη τις ημέρες αυτές που η πόλη μας γιορτάζει την επέτειο της συμπλήρωσης των 100 χρόνων από την απελευθέρωσή της. Επέτειος που όπως φαίνεται θα τιμηθεί με πλήθος εορταστικών εκδηλώσεων, των οποίων το περιεχόμενο (και κυρίως αυτόν που διοργανώνει ο Δήμος Σερραίων) αναλώνεται μέχρι στιγμής (ουδέν το αξιοπερίεργον, βεβαίως) είτε σε πάσης φύσεως πανηγύρεις, είτε σε δεκάρικους πανηγυρικούς λόγους.

Επί τη ευκαιρία, ίσως κάποιοι αναγνώστες να σκέφτηκαν πως το συγκεκριμένο βιβλίο έτυχε της ευγενικής χορηγίας του Δήμου. Αν ναι, επλανήθησαν πλάνην οικτράν. Δεν είμαι βέβαια σε θέση να γνωρίζω αν ο

Κώστας Χ. Πασχάλης

Βιβλιοπαρουσίαση: «Σερραϊκές Οικογένειες 19ος αιώνας – 1913»

συγγραφέας μπήκε στον κόπο να απευθυνθεί στο Δήμο, ή αν έκρινε εκ των προτέρων πως έτσι θα «έχανε πολύτιμο χρόνο». Το βέβαιο είναι πως το κόστος της έκδοσης αυτής ανέλαβαν δύο άνθρωποι, δύο συνδημότες μας, στους οποίους άλλωστε αναφέρεται και ο ίδιος ο συγγραφέας. Τους αξίζουν, ειλικρινά, θερμά συγχαρητήρια.